UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

Vndecim priores pandectarum libri hîc explicantur

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

De seruitutibus rusticorum prediorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95903

Visual Library

S I edes mee. Non poteſt cōſtitui ſer-uitus qñ medius locus prorſus impedit effectum conſtitutionis. h.d. vel ſic, Urbane ſeruitutes non cadunt niſi inter vici-nos. h.d. cum. l. ſequen.

N Emo. No. ꝙ ille qui non poteſt alteri officere impediente ſpacio vel natura, non poteſt imponere ſeruitutem non officiendi: quia ridiculoſa impoſitio eſt. h.d.

F Os qui. Iſta lex videt̃ dicere ꝙ in commun pariete nō poſſit fieri feneſtra etiam pro habendo lumine. h.d.

O Limpico. Legatarius dꝫ preſtare aditū heredi cui remāſit res ad quā aliūde nō eſt cōgruus aditus. h.d. ¶ In tex. ibi, debere. ſ. heredi. ⁊ videbat̃ ꝙ nō: qꝛ Olimpicus habebat ſeruitutē habitatiōis, ⁊ ſeruitus ſeruitutē debere nō poteſt: qꝛ nō eſt dare ſeruitutē ſeruitutis. ¶ In text. ibi poſſe ex preſumpta voluntate teſtatoris nō iure ſeruitutis. ¶ In tex. ibi, non noceat. ſ. nimis. vt. ſ. de ſerui. l. ſi cui. not. in iſta. l. Olimpico. ꝙ ſi teſtator legat habitationē vxori, in iſto legato nō venit hortus ad quē itur per illā domū. ⁊ ideo ſi heres retinet hortū, vxori dꝫ dare ſibi aditū per locū ꝯſuetū, hoc qđ dicitur de horto intellige niſi eſſet hort⁹ acceſſorius domui, vt in. l. predijs. §. balneas. ⁊. §. Titio. ſ. de leg. iij. Tunc enim etiā vſus horti competeret legatario.

Lucius titius. No. ꝙ in ſuo ſolo pōt qs facere ianuā etiā ꝓhibēte vicino. ⁊ iſta ſtillicidia q̃ ſunt ſuperius vident̃ quodāmodo ſignificare de iure cōi ꝓprietatē loci inferioris. arg. huius lr̃e. Bal.

¶ Additio Baldi.

O Limpico. In text. ibi, iuxta dꝛ iuxta qđ nō diſtat p. x. pedes: vt not. C. de edific. priua. meniana. ꝯiuncta. l. q bona. §. ſi qs iuxta. de dam. ⁊ hoc vbi lex nō vult. igitur dꝛ adijciendo ſpaciū. Nam ſi adijceret ſpaciū, vt qꝛ diceret ſi qs erit iuxta p miliare. tunc ſi eſt inter miliare iuxta eſt. l. j. §. cū vrbem. cum ſimi. ſꝫ. ſ. eod. l. quidam hiberus. ¶ No. qđ iuxta di-

a citur per duos pedes.ᵃ ⁊ illud qđ eſt ſm ſubiectam materiā. ⁊ facit. xij. q. j. ebron. ⁊ de iniu. ſi ſtatuta. de hoc per Archi. xvj. q. iij. quicunque. Bald.

a ¶ Per duos pedes. adde eū dem Bal. in l. ſcire oportet. §. multa. ſ. de excuſ. tut. ⁊ qđ ibi dixi in apo ſtil.

¶ De ſeruitutibus ruſticorum prediorum. Rubr.

S Eruitutes prediorū. Traditio in ſeruitutibus fit patiētia debet̃ officio iudicis. h.d. Iſte text. facit ꝙ reſtitutio rei que fit in realibus iudicijs veniat officio iudicis. Et iſte tex. allegatur. Bald.

R Uſticorum. ¶ In tex. ibi, pretoriū. i. domum ruſticam. Bald.

Sed aqueductus. Cōceſſio prima nō impedit ſecūdam, qñ non impediunt ſe concurſu. h.d. Bald.

1 ☞ Cui conceditur ꝯſequens, videtur concedi ⁊ antecedens.

2 Ex actu inutili elicitur tacitus ſiue interpretatiuus ſenſus.

I Tem. §. qui habet. Si valet expreſſum vꝫ ⁊ tacitū. Si nō valet expreſſum nō valet tacitū. Ad hoc alleg. per glo. ⁊ doct. ⁊ facit ad not. ſ. de vulga. ſubſt. l. ſi pater captus. ¶ In tex. ibi, habere videt̃. ſ. ex tacita conceſſiōe. ¶ In tex. ibi, cōceſſū ſit. ſ. expreſſa. ¶ In tex. ibi, ineſſe. ſ. tacite. ¶ In tex. ibi, iter debere cedi. ſ. p ꝓpriū fundū.

1 ¶ In tex. ibi, hauſtū. ſ. ex publico. ¶ † No. ꝙ cui cōcedit̃ conſequēs, videt̃ ꝯcedi antecedens ⁊ ecōuerſo. ¶ Scđo no. ꝙ dictio ad, appoſita ſuper loco ponitur incluſiue vt in verſ. ſiue.

2 ¶ † Tertio not. ꝙ ex actu inutili elicitur tacitus ſiue interpretatiuus ſenſus quod not. Bald.

P Ecoris. Seruitus realis trāſit ad omnes niſi ſit ad certā perſonaꝫ ſpecialiter coarctata. h.d. ¶ In tex. ibi, demonſtrauit. ſ. p modum ceſſionis, nō per modum ſimplicis demōſtrationis. vt. ſ. de proba. l. ſi pactum. ¶ In tex. ibi, cui. ſ. tantum. Franci. accur. ¶ In glo. que incip. dic ꝙ in fi. vnde factum continet ius obligationis non ius ſeruitutis.

E Rgo Neratius. In tex. ibi. ius. ſ. p moduꝫ ſeruitutis realis, ſed per moduꝫ obligationis ſic vt no. l. proxi. ¶ No. ꝙ ex predio, ad nō prediū non pōt eſſe ſeruitus realis: ſeruitus eñ requirit predium ſeruiens ⁊ predium dominans tanꝙ ſuum ſubiectum. ⁊ eſt in fundo ſicut forma accidentalis ſeu qualitas eſt in materia. Itē dicit iſta litera ꝙ ſeruitutes que ſunt ad vſum prediorū limitantur ad neceſſitatem ipſius vſus. ſ. quantum ad illum vſum opus eſt. Et conclude ꝙ de predio ad predium conſiſtit ſeruitus realis. Ex predio ad perſonam perſonalis: ex perſona libera ad perſonam non cōſiſtit ius ſeruitutis, ſed ius obligationis. facit. ſ. de dona. l. qui ſagum. Bal.

V Eluti. No. ꝙ nomē vſuſfructus qñꝙ ponitur p ſimplici cōmoditate. hoc ptꝫ in gl. q̃ incip. i. vtilitas. ¶ Scđo not. ꝙ domus eſt maxime neceſſaria tempore hyemali. Bal.

Q Ui ſella. Hanc. l. expone vt inſtit. de vſu fru. in pñ. ⁊ no. in fi. iſti⁹ prin. ꝙ ſi cum ſocietate eſt pactuꝫ ꝙ poſſint tranſire p aliquē locū ꝙ debēt innoxie tranſire. ⁊ nō debēt ledere fructus vel agros. ⁊ dꝫ in hoc ſummo ſtudio conari. ⁊ hoc probat iſtud prin. quod not. bene ⁊ tene menti.

In ruſticis. Medium vitioſum vel inhabile viciat extrema. h.d. ⁊ quotidie allega. Circa hanc materiaꝫ ſic diſtingue. aut eſt talis ſeruitus que nihil exigit fieri in loco medio. ⁊ tūc ſiue locus medius ſit publicus ſiue priuatus ſiue ſacer ſiue religioſus non impeditur ſeruitus. vt. ſ. communia predio. l. in tradēdis. in prin. ⁊ ſi ſer. ven. l. loci corpus. §. fina. nec curo ſi ſit ruſtica vel vrbana. ſi vero exegit aliquid fieri in medio loco, tūc qꝛ locus eſt ſacer impedit ſeruitutem. vt. ſ. de ſer. l. ſeruitutes. §. fi. ibi ſed loco. ⁊c. Si autē ſit publicus, tūc per id quod habet in medio fieri impeditur vſus publicus vel publici loci libertas, puta ſi volo immittere trabem de domo mea in tuam cooperiēdo ſtrataꝫ publicā: vel volo appodiare pontem, vel volo ducere aquā de tuo fundo ad meū fundū faciēdo in via publica riuū, hoc caſu impeditur ſeruitus, niſi haberē cōceſſum a principe, ꝙ etiam in publico facere poſſum. vt. ſ. de ſerui. l. ſeruitutes. §. publico. ij. rñſo. ⁊. l. ſi. ij. rñ. ⁊. ſ. de aqua pluuia arc. l. ſi publico. in pñ. vel niſi hoc ꝯcederetur per formam. l. municipalis vel magiſtratū cui hoc cōcederet̃ p ſtatutū. nā ſuo motu magiſtrat⁹ non poſſet hāc licētiā ꝯcedere. vt. ſ. qđ vi aut clā. l. ꝓhibere. §. plane. Si vero intercedat priuat⁹ loc⁹ medi⁹ per quē aliquid fieri oporteat. tūc ſeruit⁹ impedit̃ quo ad in medio loco ius acquiſiero. vt. d. l. in tradēdis. ij. rñ. ⁊. d. l. ſi pri⁹. §. fi. i pñ. ⁊ ibi per Ja. ⁊ ita pōt loq. §. pſens. ſm Richar. malūb. Ius autem dñij nūꝙ impedit̃ p mediū locū. vt. ſ. de acqr. re. do. l. marti⁹. ¶ Deinde no. gl. de medio: ⁊ de extremis. ⁊ loquit̃ gl. đ extremo locali: ⁊ đ extremo tpali habes ſimilia verba in. l. j. ſ. ſi qs ius di. nō obtē. hoc de ſermone vtimur in materia poſſeſſionū ꝙ probatis extremis preſumit̃ mediū. vt no. doc. in. l. fi. C. de preſcri. lon. tēp. Itē hoc ſermone vtimur in materia fictionū: vt no. Cy. in. l. fin. C. de ſent. paſ. ⁊ dꝛ mediū duplr̃: vno modo, quicqd eſt inter duo puncta extrema. alio modo dꝛ medium punctale qđ equaliter diſtat a quolibet extremorū ſm Ariſtote. in libro ethicorum. Additio Baldi.

Q Ui ſella. ¶ In text. in. §. in ruſticis. vide dn̄o Jac. de aq̃ plu. ar. l. ſi pus. In gl. q̃ inci. idē in vrbanis. circa hāc materiā dic, aut eſt talis ſeruit⁹ q̃ nihil exigit fieri in loco medio: ⁊ tūc ſiue medi⁹ loc⁹ ſit public⁹, ſiue ꝑuatus ſiue ſacer ſiue religioſus nō impedit̃. vt cōia ꝑdio. l. intra. deinde in pñ. ⁊ ſi ſer. ven. loci corp⁹. §. fi. nec curo ſi ſit ruſtica vel vrbana. Si vero exigit aliqd fieri in medio loco, tūc ſi locus eſt ſacer impedit ſeruitutē: vt. ſ. de ſer. l. ſerui. §. fi. ⁊. ſ. de aqua plu. arc. ſi pus. §. fi. ſꝫ ibi loco. ⁊c. Si aūt ſit public⁹, tūc ſi p id qđ hꝫ in fi. impedit̃ vſus public⁹. puta ſi volo mittere tignū de domo mea in tuā cooperiēdo viā publicā, vl̃ volo ducere đ tuo fundo aquā ad meū faciēdo riuū in via publica hoc caſu impedit̃ ſerui. niſi haberē ꝯceſſuꝫ a ꝑncipe qđ ēt hoc in publico facere poſſem: vt. ſ. de ſer. niſi haberē ꝯceſſuꝫ. §. publico. ij. rñ. l. ſi. ij. rñ. ⁊. ſ. de aqua plu. arc. ſi publico. in pñ. ſi vero intercedat ꝑuatus locus medius p quē oporteat aliqd fieri, tūc ſeruit⁹ impedit̃ quo ad in medio loco ius acquiſiuero. vt. d. l. tradēdis. ij. reſpon. d. l. ſi prius. §. fi. in prin. ita pōt dici loqui. §. preſens. Richar.

V Ie latitudo. Loquitur hec. l. de via legali. ſed via conuentionalis eſt ſm formam conuentionis. ſiue in planum ſiue in procliuum ſm Odof.

S Eruitus. Antiqui dicebant ꝙ ſeruitus incipiebat a capite, ⁊ vbi erat libertas in capite non poterat eſſe ſeruitus in reliquo: ſed eorum opi damnatur. h.d. Bald.

L Abeo. Etiā rei nō apparētis pōt fieri ꝯceſſio. h.d. gl. hic dꝫ ꝙ labeo ꝯdixit in diuerſis locis, ꝙ fecit ad excuſationē doc. q ſi diuerſis tpib⁹ p ībecillitatē mēorie vl̃ pp mutationē opi. fecerūt diuerſa ꝯſilia

Per fundum

PEr fundum. Plures habentes fundum cōem etiā ſeorſum poſſunt cōcedere ſeruitutē nec vnius nec pluriū cōceſſio alijs officit.tñ qui ꝯceſſit ꝯ factū ſuū venire nō pōt.⁊ ſi qs a ꝓn.nō ꝯceſſit poſtea ꝯſentit oīa ꝯfirmantur.h.d.⁊ ꝯco.j.cōia predio.l.receptū.¶ In gl.ſup verb.non poſſe.ibi.l.quēadmodū.ſol.hoc tenebat quo ad ius oblōnis,lꝫ nō quo ad ius ſeruitutis.¶ In.e.gl.ibi effectū.ſ.ꝑ ꝯfirmationem.ergo tp̄s nō eſt modus inducēdi,nec ꝯfirmādi non obſt.hoc,q̄ ſuperuenit cauſa expreſſe ꝯfirmatiōis ſm Dy.⁊ alios.¶ In.e.gl.ibi.l.donatiōes.ſol.hic actus ꝯfirmans erat eque principalis cū confirmato ſibi erat acceſſorius.¶ In.e.gloſſ.ibi.l.ſi duo.ſo.hic in ſeruitutibus.nam ſeruitꝰ indiuiſibilis cōſiſtit.ibi vero in re dubia.¶ In ea.gl.ibi.l.maiorē.ſolu.in eo ꝙ competit pluribus vt vniuerſis ſtatur maiori parti.ſecus ſi cōpetit eis,vt ſingulis vt hic.fallit in.l.maiorē.cū ſi. Sꝫ pone in eo qđ eſt cōe vt vniuerſis,ſeu vt collegiatis ꝙ minor pars aliquid facit poſtea ratificāt tot quot faciāt maiorē ꝑtē vtrū valeat:dic ꝙ nō:q̄ a ꝓncipio peccauit in forma:⁊ fuit nullum ipſo iure.nā minor pars nō hꝫ formā vniuerſitatis.de hoc habes tex.de elec.c.in cauſis.⁊ adde qđ no. Inno.de ꝯſti.c.cum oēs.⁊ Arch.xxxj.diſt.nicena.xij.diſt.illud.⁊.vij.q.j.factū.per eundem.Itē eſt ratio,q̄ iſta ratificatio nō eſt collegialis ſicut requirit,q̄ qđ ſit collegialiter eſt de forma actiōis.facit extra de ele.in geneſi.¶ Item qñ plures ſunt collegiati in officio,⁊ maior pars facit aliquid ꝯ vel preter naturam officij qcqd ſit de illo actu q̄tum ad valentiā actꝰ tñ nō obligant nō ꝯſentiētes.vt.l.j.§.j.de magiſt.cōue.⁊ ibi p Iac.⁊ no.bene. Bald.

¶ Additio Baldi.

PEr fundum. Vide ſubtiliter de illa materia vt no.Archid.xxxj.di.nicena.xvij.q.j.factis.p Arch. vide Inn.de cōſti.cū oīs.¶ In gl.ſꝫ nōne.⁊ de ꝯſue.c.cū cōſuetudinis.Itē vide Inn.de elec.cū inter canonicos.ad ſi.de maio.⁊ obe.humi.⁊ p Gui.in.l.iubemus nullā nauē.C.de ſac.ſanc.eccl.vide Arch.liiij.di.c.alibi.⁊.lxj.di.epm.p Arch.⁊.xij.q.ij.ſiue meliora.p Arch. ꝙ vnꝰ ex hr̄dibꝰ occiſi nō poſſit red
a dere pacē [a] qđ eſt verū:q̄ oēs hr̄des ſunt offenſi.Et iſta determinauit collegiū bo.p gl.ij.C.de libe.ſm Old.¶ In tex.ibi ⁊ nouiſſima.vide oīno Archid.xij.di.illud.in addi.q inci.⁊ per Inn.de offi.Arch.dilecto.an ſeruꝰ pluriū de licētia vniꝰ tm̄ poſſit clericari.no.Arch.liiij.di.nullus.ibi vide vbi dt ꝙ ſic,q̄ equiparat clericatum libertati.⁊ eſt ſpeciale. Bald.

1 ☞ Demonſtratio licet deficiat tñ non deficit demonſtratū.
2 Fructuum nomine vinee continentur.

CErto generi. In tex.ibi,ꝙ ea rō dicti inferioris.in tex.ibi,
1 ⁊ ideo iſtud eſt dictū,nō ratio.¶ † No.ꝙ licet deficiat demōſtratio nō deficit demōſtratū. Et qđ ſufficit ꝙ demōſtratio ſit ſemel vera.facit.j.de reb.dub.l.ſi cognatis.itē no.gl.hic poſitā q̄ plene loquit de ꝯtento ⁊ ꝯtinente qñ vnū ponit ꝓ altero ⁊ qñ nō.qđ facit ad qōnem mercatoris,qui hꝫ camerā ꝯductā in platea ⁊ legat alicui camerā ſuā vtrū intelligat de pannis ⁊ de domo:Et veritas eſt ꝙ de pānis,q̄ ꝯtinens ponit ꝓ contēto facit.j.de leg.ij.l.cū pater.§.ineſſe.¶ In gl.ſup verb.actū erit.ibi,cui parti ad oculuꝫ demonſtrabile q̄ parti q̄ non pōt ad oculū demōſtrari non pōt queri ſeruitus.vt.l.ꝓ parte.de ſerui.ex quo tñ pōt ad oculū,tñ perinde eſt acſi pars eſſet diuiſa.ar.j.de lega.ij.l.Meuius
2 §.duorū.¶ † In ea.gl.in ſi.credo ꝙ precedēs opi.ſit verior ꝙ nomine fructuū vinee cōtineant etiā fructus arborum intra vineam plantatarū.⁊ ꝙ eodē modo debeat fieri diuiſio inter dn̄m ⁊ colūnum,q̄ eadem videtur ratio ⁊ mens vtriuſq̄.

Si totus. No.ꝙ illud qđ non determinatur contētione vel diſpoſitiōe legali eſt determinanduꝫ per arbitrium boni viri.nam ad bonū virum pertinet modum determinare.ſed in determinātis pacto vel.l.nō habet intromittere,q̄ determinata non egent determinatione,ſꝫ indeterminata.iſte.§.eſt ad multa allegabilis.⁊ ideo no.bene eum ⁊ tene menti.

PEr quem. Qui ceſſit ius vni nō pōt cedere alteri in preiudiciū primi.h.d.⁊ ad hoc allegetis.facit.j.de leg.j.l.nō quocunq̄.§.qui Caium.⁊ qđ ibi p Iac.Aduerte tñ ꝙ iſta lex loquitur in ceſſione que affert ius reale

QVintus mutius. Cōceſſio rei vr̄ in ſe cōtinere ēt conceſſioneꝫ modi p quē habilius venitur ad rem ipſam.h.d.⁊ no.bene de iſta habilitate.

IMperatores. In text.ibi,diuidit.ſcilicet quantum ad vſum facti.hoc dicit. Bald.

VNa eſt via. Id qđ indiuiſibile eſt,aut in totum retinetur,aut in totū intercidit.in text.ibi,plures fundos.puta ꝑ fundum Caij Titij ⁊ Sei,habeo viam ad fundū meum qui ſtat poſt iſtos.No.ꝙ indiuiſibile nō poteſt ꝓ parte perire.⁊ facit hec ad queſtionē de ruſtico qui tenetur apportare quolibet anno vnū florenum ⁊ vnū par caponū ꝙ ſi pluribus annis nō apportauit niſi capones,ꝙ nō intelligit preſcripſiſſe,ne ſoluat florenum: q̄ ratione partis totum retinetur.⁊ q̄ omnium preſtationum vna eſt cauſa. ſed contrarium videtur.iſta ſunt diuiſibilia.⁊ facit.ſ.quib.mod. vſuſfructus amit.l.is qui vſuſfructus.vbi hoc tetigi.⁊ quod not.Specu.de preſcript.quarta parte.ver.ſed pone miles.

¶ Additio Baldi.

VNa eſt via. In tex.in ſi.ar.ꝙ ſi ruſticus qui debet omni anno preſtare certā quantitatē frumenti ⁊ capones,preſtitit ſolum frumentum,ꝙ non propterea ſit preſcrip.preſtatio caponū.q̄ omnium eſt vna preſtatio. Iac.de bel.tu dic contra in ſpeciali preſtatione.vt.j.de vſu.qui ſemiſ.

1 ☞ Refutatio non plus operatur quam carentia iuris.
2 In eadem re quis poteſt habere plures ſeruitutes.

SI mihi. Qui hꝫ duo iura ⁊ relaxat vnum ex eis,reliquū retinere videtur,⁊ idem operatur retentū ꝙ ſi a ꝓn.fuiſſet per ſe ſolum.h.d.⁊ no.caſum.⁊ cōcord.ſ.tit.j.l.ſi domus.
1 ¶ No.ꝙ nō operatur plus refutatio q̄ carentia iuris a prin. [a]
2 ¶ † Not.etiam ꝙ in eadem re poteſt quis habere plures ſeruitutes.puta ſeruitutē itineris ⁊ vſuſfructus.¶ Item no.de verbo concedo,ꝙ aptatur ad liberationem,vt hic,⁊ ad traditionem.vt.ſ.eo.l.per fundum.quandoq̄ tamen aptatur ad nudum factū ſine tranſlatione iuris vt not.j.de dona.l.pen.

SEruitus. Leſio que eſt ſecundum naturam ſeruitu.debet tolerari a leſo.hoc dicit.

Si fundo. Poteſt eſſe ſeruitus fundi medij loci,lꝫ per extremū non ſeruiat.h.d.iſte.§.

SEd que loca. No.ꝙ indefinita ꝑmiſſio reſtringitur ad loca minꝰ damnoſa.concor.ſ.de ſeruit.l.ſi cui.⁊c.

VIa conſtitui. Not.ꝙ latitudo legalis pōt reſtringi ꝑ pactū.Itē no.ꝙ pactū qđ mutat totalr̄ formā rei facit eandē cadere in aliam ſpeciē.facit.ſ.de ſeruit.l.ſi tam anguſti.⁊.j.de dona.cau.mor.l.vbi ita.

Si fundus. Publicatio rei fit cū ſua cauſa ⁊ onere reali.h.d.⁊ eſt no.§.in materia publicatiōis bonoꝝ.⁊ facit.j.loca.l.ſi fundus.¶ In tex.ibi,cōditione.i.qualitate vel onere.¶ Extra tñ no.ꝙ quedam ſunt que ad fiſcum non tranſeunt.vt inſtantia.vt.j.ſo.mat.l.ſi conſtante.§.ſi.item non tranſit nouatio futura.vt.j.de nouat.l.quoties.§.ſi.quod dic vt ibi. Bald.

Quecūq̄. Indiuiſibilia ⁊ incorporalia ſunt tota in toto,⁊ tota in qualibet parte totius.h.d.dicūt philoſophi ſimile de anima intellectiua.¶ Not.in tex.in ſi.ꝙ conſors ꝯſorti non dꝫ aditū ex quo facta eſt diuiſio.Et facit ad.q.tres erāt fratres.⁊ habebāt domū communem habentē tria ſolaria tandē veniunt ad diuiſionē domus ⁊ cuilibet eſt adiudicatū vnū ſolariū poſtea fratres qui habebant ſolaria ſuperiora volebāt tranſire ꝑ inferius ſolariū frater nō patitur.Queritur vtrū per ſolariuꝫ inferius habeant iter vel viā.⁊ videtur ꝙ ſic.vt.ſ.de ſer.vrb.p̄dio.l.binas edes.
b §.non aūt.⁊ de vſufr.l.ſi is qui binas.Dic tñ contra.[b] q̄ diuiſio eſt ſimilis emptioni.C.cōia vtriuſque iudi.l.j.⁊ in emptiōe via vel iter nō venit niſi expreſſe dictū fuerit:vt.j.de contrah.empt.l.in vendenda fundo.Item eſt expreſſum in iſto.§.ſm Uber.de cremona.⁊ ideo ſint cauti fratres in diuidendo ꝙ reſeruent ſibi aditum.¶ No.iſtam additionem.

¶ Additio Baldi.

VIa cōſtitui. In tex.in.§.ſi fundo.alienādo.ſit cū cauſa inherēte.h.d.idem in vnione.Naꝫ prius mutat tranſlatio q̄ vnio.ergo ſi nō immutat ꝙ plus nec mutat ꝙ minus ſm Old.hinc eſt ꝙ ſi ad eccl'iam vadit prediuꝫ tributariū rōne ſoli ⁊ nō perſone tenet ſoluere tributū:vt no.C.ſine cen.vel reliquis.l.ſin.

EX meo. Habēs ſeruitutē aque ad fundū ſuuꝫ non pōt eaꝫ ꝯcedere ad fundū alienū h.d.ſm Proculū.q in hoc recte ꝯriat Labeoni.nec ob.ratio Labeonis ꝙ d ſuo pōt quis facere velle ſuū,q̄ illud eſt verū de ſuo libero.ſecus de eo ꝙ hꝫ certā formā a qua recedi non poteſt.⁊ no.l.ratio Proculi eſt,q̄ ſicut mihi ipſi nō poſſum vti mutata forma,ita nec alteri concedere.

a ¶ Pacē.pro quo vide do.Alex.de imol.in.l.iiij.§.cato.de verbor.obl.vbi ēt per Bart.⁊ Flo.hic.

b ¶ Contra.vide Pe.de peruſio.in tract.ſocie.ix.pte.v̄.quero duo habebāt.⁊ Bar.cep.in trac.de ſeruitu.vrba.c.cccviij.

SI partem. No. ꝙ diuiſio fit q̄titatiue
nō qualitatiue. h. d. ⁊ eſt ar.
q̄ quotidiane diſtributiões debēt dari pares, ſi-
ue equali menſura, nō ſm corpora plus vel minus
comedentiū. ⁊ facit extra de conſti. c. cum omnes. vel eſt. c. cū
acceſſiſſent. ¶ In tex. ibi, eius aque. i. commoditatis.

SI via iter. Indeterminata conceſſio de-
terminatur ſm electionē de-
bitorū. h. d. Ego hoc intelligo ſm electionē nota
tam. ſ. de leg. ij. l. Lucius. vt diſtinguat̄ ad quem
fuerint directa verba executiua. ⁊ facit. ſ. eo. l. ſi mihi conceſſe
ris. ⁊ l. certo generi. §. j. ſʒ gl. hic nō meminerit. d. d. l. Lucius.

Si communi. Cōmunicatio fundi dominan-
tis ⁊ ſeruiētis interimit ſeruitu
tem. h. d. vel dic verius non cōmunicatio, ſʒ redemptio in cō-
mune. vt no. ſ. eo. l. vnus ex ſocijs confuſio dominiorum indu
cit confuſionem ſeruitutis. h. d. ⁊ hoc allegatur. Bald.

ITinere. Diſcordia inter ꝯſortes impedit
ꝙ nō pōt niſi ꝯcorditer celebrari:
⁊ illud non dr̄ deperire qđ nunq̄ fuerit productū
in eſſe. ad hoc allegatis. ¶ In tex. ibi, deperierit. ſ.
tempore. q̄ ius quod non eſt, preſcribi non poteſt.

IS qui duo. Cōceſſio determinata hoc
operat̄ ꝙ quis non pōt ea
vti, niſi ſm formā limitatiōis ⁊ ſine alia admixtio-
ne. h. d. facit ꝙ ille qui ꝓmiſit dare comedere ſcho
lari, nō tenetur dare comedere ſocio quē ſcholaris ducit ſecū.
¶ No. ꝙ licet indefinite ſit dictū de aqua recipienda, tñ intel-
ligitur de aqua que ex illo fundo oritur, non de aqua, que ex-
trinſecus ducitur. q̄ in ſeruitute habetur reſpectus ad vtili-
tatem agri nominantis. vt. ſ. eo. l. ergo. §. Neratius. Bald.

QUi duo predia. Qui vendidit pro-
prietatē ⁊ excepit
aquā ⁊ circa. x. pedes ſeruitutē excepiſſe vr̄, vt ꝓ-
prietatē excepit loci retinuiſſe. h. d. iſta ergo verba
inſerta in trāſlatiōe ꝓprietatis ſapiūt ſeruitutē. qđ eſt notan
dum. Item dictio circa importat ſimilitudinē. ⁊ not. hoc fa-
cit. ſ. de ꝯtrah. emp. l. rutilia pola. ¶ No. ꝙ vna ſeruitus deſer-
uit alteri ſeruituti. puta ſeruitus itineris ſeruituti aque. h. d.

TRia predia. Quecunq̄ ſunt neceſſaria
in acquiſitiōe eorū etiam
ſunt neceſſaria in amiſſione. h. d. ſm gl. hic. ⁊ ſ. eo.
l. vnus. Solēnitates ergo q̄ requirunt̄ in ꝓducen
do reqrunt̄ in reſoluēdo vel reſtituēdo. not. Not. ꝙ ſicut rōne
medij obſtantis impeditur acquiſitio ita econtra ratiōe me-
dij inducit̄ retētio. In hac ergo. l. emptor infimi predij hʒ ſer-
uitutē ꝑ duos fundos q ſeruierūt a pn̄. q̄ ꝓdiū qđ erat in me-
dio impediuit ꝯfuſionē ſeruitutis. ⁊ eſt iſta. l. ſubtilis. ¶ Itē
no. in iſta. l. parificari acquiſitionē ⁊ admiſſionē, ⁊ procedunt
per eaſdem regulas.

FUndus. Tempus acquiſitiōis inſpicitur.
hoc dicit. Bald.

CUm eſſent. Inter ſocios diuidētes bene
pōt imponi ſeruit⁹. h. d. facit
ſ. l. prima. Iſta. l. facit ad. q. quam referā tibi. ſ. eo. l.
cum fundo. ⁊c.

1 ☞ Procuratorē facere poſſum ad faciendum procuratorē.
2 Emphytenta an poſſit facere alium emphyteutam.

Per plurium. Habēs ius ſeruitutis ꝓdialis
nō pōt ipm alteri cedere ſine ꝓ
dio, niſi ſit ſibi ꝯceſſū ex pacto. h. d. facit. ſ. e. l. ex meo. ¶ Not.
ꝙ ſi ego acqſiui ſeruitutē ꝓdio meo vt poſſeʒ ad ipm fundū ir
rigandū ferre de qbuſdā fundis vicinis. pone d quolibet eo-
rum. x. amphoras aque. ⁊ ego volo alteri hoc ius cedere etiā ſi
vni obligatoꝝ velim cedere nō poſſū: q̄ eſt ius inſeparabile
a fundo niſi pacto ꝯuenerit ꝙ poſſim cedere. qđ eſt mirabilr̄
notandū ꝙ pactū ⁊ ꝯſenſus debitoꝝ valere facit ceſſionē que
aľs nō valeret. vñ ar. hui⁹ lr̄e credo ꝙ vbi ſit ceſſio volēte debi
tore ꝙ nō poſſit opponi ꝑ eū, ꝙ ceſſio ſit ſimulata nec habeat
1 locū. l. ꝑ diuerſas. C. man. arg. hui⁹ lr̄e. ¶ † Itē facit iſte text.
dt gl. in arg. ad. q. ꝙ poſſū facere ꝓcuratorē ad faciēdū ꝓcu-
ratorē ſm gl. facit. ſ. de arbi. l. nō diſtinguem⁹. §. q̄ſitū. ⁊ no. in
l. j. de ꝓcu. ⁊ vide Iac. in. l. diuus. q pet. tut. pñt. ⁊ glo. in. c. reli-
2 gioſus. de ꝓcur. in cle. ¶ † Itē eſt hic ar. ꝙ emphyteuta poſſit
facere aliū emphyteutā, ſi inſtrumentū emphyteuſis dt ꝙ ipe
recipit emphyteuſim ꝓ ſe ⁊ cui ius ſuū ꝯcedere voluerit. adeo
ꝙ ēt ſi vēdat ꝙ nō reqrat̄ alius ꝯſenſus dñi. arg. huius. §. qui
eſt multū not. ⁊ menti tenendus. ¶ Additio Baldi.

CUm eſſent. In tex. in. §. ꝑ pluriū. alleg. ad
q. an ꝓcurator inhabilis poſ-
ſit alium ſubſtituere abſq̄ iuſſu dñi, de qua plene dic
vt in. c. religioſus. de procura. in clemen. Item alleg. ꝙ ſi va-
ſall⁹ infeudat de volūtate dñi finito iure datoris, nō finit̄ ius
acceptoris. in ſumma feu. vj. charta. §. item ſciendum.

1 ☞ Seruitus per partes non acquiritur.
2 Predia q̄nq̄ mutuo ſibi ſeruiunt.

VNus ex ſocijs. Cōmunicatio pre
dioꝝ ſibi adinui-
cē ſuiētiū nō interimit ſuitutē. h. d. ⁊ eſt ar. ꝙ v-
nio intelligit̄ fieri cū ſua cauſa, ſicut alienatio. vt
ſ. eo. l. viā ꝯſtitui. §. ſi fund⁹ ſʒ Old. in quadā. q. quā diſputa-
1 uit. ¶ † No. ꝙ per partes non acquirit̄ ſeruitus nec libertas.
¶ Iteʒ no. ꝙ ſi duo fratres diuiſerūt adinuicē fundos, ⁊ vni
obuenit in diuiſione vn⁹ fund⁹ alteri ali⁹ impoſita ſuitute, ꝙ
licet poſtea fundus redigāt in cōmune, ſicut frequēter ſit, non
tollit̄ ſeruit⁹. forte contrariū eſſet hoc caſu: q̄ ſeruit⁹ erat ac-
ceſſoria diuiſionis preābule. ⁊ ideo ſublata diuiſiōe per cōmu
nicationē inter fratres tollitur acceſſorium, lex noſtra loqui-
tur in caſu vbi ponderatur ſola natura communionis nō ra-
2 tio penitentie. ¶ † Item no. predia q̄nq̄ mutuo ſibi ſeruiūt
⁊ ſic qs eſt ſeruus ſerui ſui. ſicut. ſ. ſi cer. pet. l. eius q. in ꝓuiciā.
§. ſi. vnde quis poteſt eſſe vaſallus ſui vaſalli diuerſis reſpecti
bus. hoc dicit.

Si fons exaruerit. Impedimentū facti
nō impedit curſū ꝓ-
ſcriptionis: ſed remediū reſtitutionis abducit. h. d. cū. l. ſequē.
¶ In tex. ibi, nō potuit. i. cū cepit deſiccari. not. ꝙ impedito
currit ꝓſcriptio. ſup hoc dicit Pe. ꝙ aut eſt qs impedit⁹ im-
pedimento facti aut iuris. Si facti, tunc refert aut per caſum
currit preſcriptio: ſed datur reſtitutio vt hic. aut per factum
tertij, ⁊ currit preſcriptio: ſʒ nō datur reſtitutio, niſi ille ſit nō
ſoluendo. vt. l. ſi. ſ. de eo ꝑ quē fac. erit aut ꝑ factū aduerſarij,
⁊ tunc ipſo iure nō currit ꝓſcriptio. arg. ſ. de mino. l. intra vti
le. Si aūt quis eſt impeditus impedimento iuris. tunc refert.
aut illud impedimentum ſuperuenit ante inchoatam preſcri
ptionem ⁊ ipſo iure nō currit. vt. l. j. in fine. C. de annali excep.
aut poſt eā inchoatā, ⁊ tunc currit, ſed datur reſtitutio. ſ. de
offi. pſid. l. ſenatuſconſulto. ſm Pet. qui ita not. C. de pci. im-
pe. offer. l. quoties. ⁊ ibi per Cyn. in. iij. q. Iſtud membrum de
impedimento iuris preſcriptione iam inchoata videtur con
tra tex. l. C. de iure deli. l. ſi. §. donec. ⁊. ſ. de in. l. ij. §. pe. ſed hoc
non ſoluo. ⁊ adde qđ notaui. ſ. ex quib. cau. maior. l. itē ei. ⁊ l. ſi
per pretorem. §. ſed nec ad eos. ¶ Item adde qđ in. l. nr̄a non
erat impedimentum agendi ſed vtendi, licet glo. vadat aliter
narrando. h. dicit iſta lex.

Additio lecture vacan. in. l. Et Attilicinus.

ET attilicinus Uide no. ſ. de vſufru. ſi
in area. an prelatus qui
non pōt conſequi poſſeſſionē habeatur pro poſſeſſo-
re quantum ad adminiſtrationē vide ꝑ Archid. xxiij. diſt. in
nomine dñi. in addi. que incip. adde arg. ⁊c.

CUm fundo. Penalis cōuentio nō re
ſtringit ꝑncipalem cōtra
ctum. h. d. Unde principalis conuentio pōt eſſe
realis. lʒ pena cōtineat obligationē perſonalem ⁊
non ius reale quod eſt not. dignū. q̄ inſertio pene mutat na-
turam cōuentionis prime. ⁊ ideo pene inſerte in ſeruitutibus
realibus nō reddunt eas perſonales. ⁊. h. d. hec lex, que eſt ſin-
gularis. vel ſumma ſic, Demonſtratio perſone in appoſitione
pene non aſtringit ſeruitutē realem. h. d. ¶ In tex. ibi empto
ris. ſ. primi, licet ergo pena nō tranſeat ad ſingularē ſucceſſo-
rem nō trāſit ſeruit⁹. Et ꝯſului pridie d facto. ſ. in. MCcclxvj.
q̄ inter diuidentes erat poſitū pactum cū inſertione pene qđ
quoddam clauſtrū non poſſet alterius tolli. ⁊ erant verba im
perſonaliter prolata. ¶ Modo querebatur vtrum arctarent
ſingularē ſucceſſorem. videbatur ꝙ nō. vt not. ſ. de alie. iud. l.
iij. §. opus. per Dyn. in. l. ſi. ſ. de ope. no. nun. ſʒ cōſului ꝙ trā-
ſirent quo ad ſeruitutē realem, ſʒ non quo ad penalem obli-
gationē per hanc. l. nam iſta verba non continent actū perſo-
nalem, ſed imperſonalem. Unde iſta prouiſio in rem inducit
ſeruitutē realem. ergo ⁊c. vt. ſ. eod. l. cuiuſq̄. §. ſi fundus. ⁊. l.
cum nihil. cum ſimilib. inducebam cōmune dictū Lambert.
de ſalinis. ⁊ Cyn. in dicto. §. opus quod not. Bald.

LUcius titius. Uerba excedentia natu-
ram realis ſeruitutis fa-
ciunt non eſſe realem ſeruitutem. ſed ſimplex factum
⁊ quaſi ſeruitutem perſonalem. h. d. ¶ Not. ꝙ adiectio quan-
doque diminuit. vnde ſi hoc dictum eſſet quod duceretur a-
qua ad domum per vnam cancellam plumbeam eſſet ſeruitus
realis. quia terminaretur ad predium. ſed q̄ fuit adiunctum,
aut quodcunque ius, quia ex predio terminatur ad non pre-
dium eſt potius ſeruitus perſonalis ⁊ finitur cum perſona
quod eſt notan. Et ſi quis interrogaretur de caſu huius le-
gis reſponderet totum contrarium, niſi recordaretur de
hac. l.

hac.l.no.ꝙ liberum arbitrium quandoq; importat quandã refrenationem qḋ videtur contra apertam naturã liberi arbitrij.⁊ hec erat ratio dubitandi.

FLumine. Via põt incipere a flumine publico ſi vado aut põte trãſitur. ſecꝰ ſi nauicula incepta a loco p̃uato flumine publico interſeraꝛ.h.d.⁊ eſt rõ diuerſitatis:qꝛ tũc hꝫ fundamẽtuꝫ principij. ſcḋa pars.l.incipit ibi,hoc ita. ¶In tex.ibi,in qua.ſ.predia.⁊ eſt numeri pluralis,⁊ generis neutri. ¶In tex.ibi,qꝛ via.i.ſeruitꝰ vie. ¶In tex.ibi, ꝯſummari.i.terminari.¶No.ꝙ flumẽ publicũ ĩterſecãs p̃dia,ſi eſt mediatum p̃dio cui intẽdiꝛ ſeruitꝰ acqri impedit ꝯſtitutionẽ ſeruitutis,ſi cũ difficultate trãſiꝛ:puta p nauiculã. ſecꝰ ſi de facili: puta vado p pontẽ:qꝛ ſeruitutes debẽt ꝯſiſtere in quadã habilitate,in nimia nõ difficultate vſus.ſi aũt flumẽ interſecãs nõ eſt cõiunctũ fundo cui intẽdiꝛ acqri ſeruitꝰ:ſed alteri fundo, põt ab illo altero ſeruitꝰ incipere ⁊ cõtinuaꝛ in alterũ funduꝫ trans flumẽ.ſiue iſti fundo ſeruiẽtes ſunt eiuſdẽ, ſiue diuerſorum.⁊ ſic no.ꝙ facilius aliqd ꝓrogaꝛ,ꝗ̃ inchoeꝛ. ¶Tertio no.que ſunt determinãtia ſeruitutẽ vie,ciuitas , via publica, magnũ flumen,qḋ nauiculis trãſitur,⁊ loci dominãtis vel cuiuſdam dñi exiſtẽtis ꝓprietas.¶ Itẽ no.hic ꝙ flumen ⁊ via publica,ponuntur vt ſeparata:[a] ⁊ facit ꝙ offendẽs in flumine,nõ dicaꝛ offendiſſe in via publica,vel in ſtrata.⁊ ſic nõ fiat ibi duplicatio penarum ex qualitate vie per formã ſtatuti: ſꝫ habeatur loco fluminis pro ſimplici loco,⁊ non pro qualificato.ſi quis autẽ nõ percuteretur in flumine,ſed in ponte fluminis,illa bene eſſet via publica:qꝛ cum quis ingreditur flumen,non dicitur amplius via.

¶Communia tam predio.vꝛbano.ꝗ̃ ruſticorum. Rubꝛ.

EDificia. Not.ꝙ edificium vbicunq; poſitũ dicitur vꝛbanũ predium.¶Scḋo no.ꝙ ſeruitutes prediorũ requirũt duo predia:vnũ in quo ſubſiſtat ſeruitus,alterũ in quo ſubſiſtat dominatio. nam in eodem ſubiecto iſta duo cõtraria nõ poſſunt cadere.¶ In glo.que incip.vt hic.ibi,que ſunt ꝯtra.⁊ facit.ſ.e.l.ſi in vẽditione. Itẽ lex noſtra loquiꝛ ꝗ̃tum als tm̃ ad ſeruitutẽ,ſꝫ ꝗ̃tum ad perſonalẽ obligationẽ nõ requiruntur predia.vt no.s.tit.j.l.pecoris.⁊ adde qḋ dixi eo.tit.l. cũ fundo.

DE aqua. No.hic duas lec. Prima loquiꝛ in flumine publico.lꝫ non poſſit ſeruitus conſtitui pactis priuatorũ , tñ cõſtituẽs conueniri non põt.vt.ſ.e.l.vẽditoꝛ fundi. ⁊ eſt ar. ꝙ ille qui cõceſſit mihi vt poſſim facere pontem , ſupꝛa viam publicã,non poſſit agere ad remotionẽ pontis. Idẽ in eo qui conceſſit mihi vt poſſim facere molendinum iuxta ſuum,licet non teneat,conceſſit ꝗ̃tum ad verã exiſtentiam , tamen tenet quantũ ad perſonalem obligationẽ. Idem no.s.eod. l.proxi. ¶Secundo modo intelligitur in priuato flumine,⁊ tunc conſtituitur vera ſeruitus de equitate, que equitas facit valere quod mero iure non valebat.h.d. Bald.

1 ☞ Pactum quod eccleſia altiari non poſſit,non valet.

1 **CAueri.** Quod humani generis eſſe deſijt ſeruitutẽ non recipit.h.d.¶ † No. ꝙ non poteſt fieri pactũ ꝙ eccleſia nõ poſſit altiari:qꝛ illa que diuini iuris ſunt,non recipiunt ſeruitutem.⁊ facit iſta.l.ad id quod no. Inn.de fo.compe.c.verum. ſed contra eum facit qḋ no.j.de verb.obl.l.ſi ita quis.§.a lege ⁊.s.tit.j.l.viam conſtitui.§.ſi fundus.⁊ extra de do. c. cum dilectus.Non enim omnia que eccleſia poſſidet ſacra ſunt, cum adhuc ſint in commercio.⁊ facit.l.fi.j.vt poſ.leg.non ob.l.noſtra:qꝛ loquitur de rebus exemptis a cõmercio,in quibus nõ tenet reſeruatio iuris,⁊ per hanc.l.tenet glo.in.c.pie mentis. xvi.q.vlti.ꝙ donans eccleſie iam non conſecrate non querat ius patronatus,niſi ſoli edificanti capellam.⁊ idem per.l.ſeruitutes.§.fina.s.de ſeruit.argu.tamen contra eſt,cum acquiſitio ſeruitutis fundo alterius non valeat.ergo nec ius patronatus,ſolo ſeu capelle alterius acquiri non poſſit,cum ſit ſeruitus.vnde videtur ob.quod not.in.l.⁊ ſi maxime.ff.de ſeruit. lega.dubito.

PRopꝛium. Etiaꝫ per modum reſeruationis vel exceptionis non poteſt quis alteri paciſci.⁊ reſeruatio facta duobus ſi nõ tenet in perſona vnius,nihilominus tenere põt in perſona alterius.h. d. Alij allegant hanc.l. quod etiã in contractibus inter viuos habet locum ius non decreſcendi cum non fiunt partes per concurſum.⁊ ideo not.ꝙ non tenet exceptio quando non intereſt excipientis.

SI quis duas. No.in v̇.duos.ꝙ quedam poſſunt ſucceſſiue fieri ꝗ̃ nõ poſſunt ſimul fieri.ſic.j.eo.l. cũ duas. Scḋo no.ꝙ de vno fundo fiunt plures per appoſitionem cuiuſlibet termini diſtinctiui.imo etiã ſola deſtinatione dñi.ſed non eſt ita in edificijs:qꝛ ibi requirit aliquid edificari puta paries in medio.⁊ dicit Old.ꝙ ſicut appoſitio termini diſtinctiui eſt ſeparatio vnitorum:ita ⁊ econtra amotio termini diſtinctiui per habentẽ poteſtatem vniendi eſt vnio diſtinctorũ.facit.s.de offi.aſſeſſ.§.fi.l.eadem.in aut. vt iu. ſine quoquo ſuffra.§.illud.⁊.j.de lega.j.l.quod in reruꝫ.⁊ quod no. in.c.j.ne ſede vacante. Bald.

¶Additio Baldi.

SI quis. ¶In tex.ibi:qḋ in edibꝰ.Ecõtra de duabus domibꝰ põt fieri vna amoto medio pariete:qꝛ quoties inter duo eſt ſignum aliquod diſtinctiuũ,illius ſigni amotio p habentẽ ptãtem vniendi eſt vnio diſtinctorum.vt.l.qḋ in rerum.ſm Old.

SI in venditoꝛe. In exceptionibꝰ ⁊ reſeruatiõibus ꝯſideratur potius mens,ꝗ̃ ſtricta verboꝛuꝫ ſignificatio. ad hoc allegaꝛ.⁊ hoc notabile elicitur hic in vlti.glo.quã tene mẽti.ꝙ dꝫ inſpici cauſa verborũ prolatorum a contrahẽtibus.⁊ ꝙ cauſa ampliat vel reſtringit reſeruationẽ,vel exceptionem qḋ eſt no.¶No.ꝙ tenet exceptio ſeruitutis que nõ eſt.⁊ ſic videtur ꝙ id qḋ non eſt poſſit excipi,tñ erit.adde qḋ no. Jac. j. de leg.j.ſi qs legauerit.¶Deinde not.qḋ dixi in ſummario.

IN tradendis. Exceptio ſiue reſeruatio debet ſpecialiter fieri nam generalitas parit obſcuritatem.h.d. glo.tamẽ dicit ꝙ exceptio generalis valet:qꝛ vniformis erat ratio incluſorum. Alibi dicitur ꝙ exceptio obſcura,pro nulla reputatur.vt.j. de lega.j.l. Titie textores.⁊ ibi per Jaco.⁊ facit.j.de verbo.obliga.l. triticum. in ratione text.⁊ glo. Bald.

a ¶Ut ſeparata. adde Bar. cep. de ſer. vr. cõſi.lex.⁊ tene menti hoc dictuꝫ Bald. qꝛ pro ſingulari allegatur.

Interpoſitis. Not.in fi.huius.§.in text.⁊ glo.ꝙ aliud eſt ſeruitutẽ dormire aliud ſeruitutem deſinere.ſic dicit Inno. Aliud eſt interdictũ tolli aliud eſt interdictum ſuſpendi.de conſuetudine.c. cum inter. per Inno.⁊ facit.s.de pact.l.ſi vnus.§.j.

SI cum duas. Etiam ratione momenti tenet exceptio ⁊ reſeruatio.ad hoc allegatis.

SI ei cuius. Ille qui vendidit hereditatem ponendo emptorem in locum ſuum,idem ius videtur reſeruare ſibi cõtra emptorem quod habebat contra defunctum. h. d. ⁊ eſt caſus multum not.⁊ menti tenendus.

QUicquid. Seruitus que non eſt, excipi non põt.h.d.nõ ob.s.e.l.ſi in venditione.qꝛ hic excipiebat ſeruitutẽ ſibi,ibi alteri.vel ſic,verba que ſunt ordinata ad retinendum id quod non eſt,nõ inducunt acquiſitionẽ de nouo.h. d. ⁊ facit ad no.in.l.poſſideri.in prin.j.de acqui.poſ.

REfectionis. Pars que dꝫ ſeruitutẽ trahit ad ſe partẽ liberaꝫ quatenus expedit aduerſario vſuꝫ ſeruitutis ⁊ loci ſeruiẽtis refectionẽ.h.d.¶No.ꝙ quicq; de eo qḋ eſt alicuius proprium liberũ non põt quis facere velle ſuum. ¶Scḋo no.ꝙ ſi habeo cluſam molendini per agrũ tuũ.⁊ volo illã cluſaꝫ reaptare,ꝙ tũc mihi debes p̃ſtare aditũ. Itẽ terram ⁊ lapides ego poſſum iuxta cluſam in ripa ponere licet ripa ſit tua,propria libera.tene bene menti hunc caſum.

VEnditoꝛ. In tex.ibi,ſuccedentium per vniuerſalem ſucceſſionẽ,nam pactuꝫ perſonale nõ afficit ſingularẽ ſucceſſorẽ.vt hic in gl.

1 ☞ Pretium in primis eſt offerendum.
2 Conſuetudine vti volens,quid agere debeat.
3 Conſuetudo qualiter interpretanda.
4 Reſpublica vtitur iure priuatorum.

SI conſtat. Nemo poteſt lapidicinas alterius exportare,niſi hoc dictet ꝯſuetudo etiã ſi ſit ciuitas vel commune.⁊ cum exportat ratione conſuetudinis debet prius ſoluere pretium competens.h.d.not.ꝙ conſuetudo ciuitatis arctat ipſam ciuitatem ſicut priuatos.
1 ¶ † Item not.ꝙ pretium habet prius offerri. ¶Item not. ꝙ ille qui vult vti conſuetudine pro ſe debet prius implere ex
2 parte ſua.¶ † Item no.ꝙ conſuetudo põt reſpicere rem etiã vnius priuati ad inſtar preſcriptionis. ſecus tamen videtur in ſtatuto,qꝛ nõ videtur ꝙ poſſit imponere legem vni perſone tantum.vt.j.de pollici.l.toties. in conſuetudine vero hic
3 toleratur propter tacitũ conſenſum eius.¶ † Itẽ no.ꝙ con-